

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTA KANCELEJA

PAZIŅOJUMS PRESEI

Reģistrācijas Nr. 90000038578 • Pils laukums 3, Rīga, LV-1900

Tālrunis: +371 67 092 106 • E-pasts: info@president.lv

06.12.2024.

Latvijas, Lietuvas un Igaunijas prezidentu kopīgais paziņojums par ciešāku sadarbību aizsardzības un drošības jomā un noturības veidošanā

Mēs, Latvijas Republikas prezidents Edgars Rinkēvičs, Lietuvas Republikas prezidents Gitans Nausēda un Igaunijas Republikas prezidents Alars Kariss, 2024. gada 6. decembrī tikāmies Klaipēdā, lai piedalītos kārtējā Baltijas valstu prezidentu trīspusējā sanāksmē un atzīmētu reģionālā sašķidrīnātās dabasgāzes termināļa Klaipēdā 10. gadadienu. Mēs esam apsprieduši aktuālākos drošības izaicinājumus un draudus, galvenokārt tos, ko rada Krievijas imperiālistiskās ambīcijas fundamentāli mainīt Eiropas drošības arhitektūru un atjaunot ietekmes sfēras. Tās izpaužas Krievijas neizprovocētajā, nepamatotajā un brutālajā agresijas karā pret Ukrainu un pieaugošajās ļaunprātīgajās darbībās, tostarp sabotāžā, kas vērstas pret sabiedroto valstīm visā aliansē. Mēs esam arī uzsvēruši mūsu kopīgo nostāju un rīcību, lai stiprinātu Baltijas valstu sadarbību aizsardzības un drošības jomā un veidotu mūsu noturību.

Uzsverot, ka Krievija ir un arī turpmāk būs nozīmīgākais un tiešākais ilgtermiņa drauds eiroatlantiskajai drošībai visās jomās, un atzīstot, ka Krievijas agresija neapstāsies līdz ar Ukrainu;

Atzīstot nepieciešamību palielināt izdevumus aizsardzībai un uzsverot mūsu apņemšanos atvēlēt vairāk nekā 3% no IKP ieguldījumiem aizsardzībā;

Apņemoties sniegt ieguldījumu, lai turpinātu stiprināt uz priekšu vērstu aizsardzību Baltijas reģionā ciešā sadarbībā ar sabiedrotajiem;

Uzsverot, ka spēcīgas transatlantiskās attiecības joprojām ir neaizstājamas Eiropas drošībai un ASV klātbūtne Baltijas valstīs ir mūsu drošības pamatā;

Atkārtoti uzsverot, ka spēcīga nacionālā un kolektīvā noturība ir būtiska efektīvai atturēšanai un aizsardzībai;

Apzinoties, ka Eiropā nav iespējams ilgstošs miers bez Ukrainas kā eiroatlantiskās drošības arhitektūras neatņemamas sastāvdaļas;

Atkārtoti apliecinot mūsu apņemšanos turpināt sniegt Ukrainai visu iespējamo palīdzību līdz Ukrainas uzvarai, jo tas tieši sniedz ieguldījumu eiroatlantiskajā drošībā;

Apzinoties, ka Ķīnas Tautas Republika sniedz izšķirošu atbalstu Krievijai tās karā pret Ukrainu un ka Baltkrievijas, Irānas un Ziemeļkorejas režīmu sniegtā militārā palīdzība Krievijas agresijas karam prasa spēcīgu sabiedroto un partneru atbildi;

Atzīmējot, Krievijas un tās atbalstītāju turpmākas izolācijas un iegrožošanas nozīmi starptautiskajā arēnā;

Norādot, ka Eiropas Savienības dalībvalstis un NATO sabiedrotie, kā arī mūsu partneri saskaras ar Krievijas arvien bīstamākiem apdraudējumiem;

Atzīstot kritiskās infrastruktūras stratēģisko nozīmi un steidzamo nepieciešamību paātrināt tās attīstību, savienojamību un savietojamību, kā arī uzlabot noturības veidošanu, lai stiprinātu tās aizsardzību;

Ar lielu gandarījumu atzinīgi vērtējot Baltijas valstu lielisko sadarbību, lai sasniegtu enerģētisko neatkarību, kur gāzes nozarē izšķiroša nozīme ir tādai kritiskajai infrastruktūrai kā reģionālais sašķidrinātās dabasgāzes terminālis Klaipēdā, gāzes vads “*Balticconnector*”, Polijas-Lietuvas gāzes starpsavienojums (GIPL) un Inčukalna pazemes gāzes krātuve. Elektroenerģijas nozarē gaidāmā Baltijas tīkla sinhronizācija ar kontinentālās Eiropas tīklu 2025. gada 9. februārī iezīmēs vēl vienu būtisku pagrieziena punktu, nostiprinot mūsu enerģētisko autonomiju un noturību, kā arī atbalstot pāreju uz atjaunojamo elektroenerģiju;

Tiecoties novērst jebkādu atkarību no Krievijas dzelzceļa sistēmas, vienlaikus apzinoties, ka mūsu valstīm ir jāiegulda divējāda lietojuma transporta infrastruktūrā, lai nodrošinātu militāro mobilitātes gatavību NATO austrumu flangā.

Mēs, Baltijas valstu prezidenti, kopīgi:

Mūsu atturēšanas un aizsardzības spēju attīstība, aizsardzības industrija

1. Atzinīgi vērtējam sabiedroto pastāvīgu militāro klātbūtni un apņemšanās Baltijas reģionā, aicinām turpināt īstenot NATO pastiprināto aizsardzību uz sauszemes, gaisā un jūrā, kā arī uzsveram nepieciešamību pēc NATO proaktīvas pieejas un plaša mēroga mācībām.
2. Paužam apņemšanos ieguldīt vairāk nekā 3% no IKP mūsu aizsardzības spējās, aicinot NATO sabiedrotos un ES dalībvalstis darīt to pašu un pieņemt lēmumu noteikt jaunu, augstāku aizsardzības izdevumu mērķi NATO sabiedrotajiem, lai sabiedrotie varētu novērst viskritiskākos iztrūkumus, stiprināt sabiedroto aizsardzības industriju un palielināt noturību pretstāvēt Krievijas ekspansijai.
3. Uzsveram steidzamo nepieciešamību veidot spēcīgu Baltijas aizsardzības līniju ciešā koordinācijā ar Polijas “Austrumu vairoga” projektu. ES un NATO fokuss un ieguldījumi ir būtiski, lai panāktu ātru progresu ES un NATO robežu drošības un aizsardzības arhitektūras stiprināšanā Baltijas reģionā. Turklāt mēs aicinām stiprināt militāro mobilitāti uz šo reģionu un tā ietvaros.
4. Apņemamies veicināt Baltijas valstu aizsardzības industriju un kopīgi darboties, lai piesaistītu globālus uzņēmumus investīcijām reģionā, koncentrējoties uz inovatīvu aizsardzības risinājumu un tehnoloģiju izstrādi un integrējot mūsu mazos un vidējos uzņēmumus globālajās piegādes ķēdēs.

5. Tiecamiem nodrošināt pienācīgu ģeogrāfisko līdzsvaru starp ES iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt aizsardzības nozares gatavību, tādējādi stiprinot reģionālās spējas gar ES austrumu robežu.
6. Ņemot vērā Baltijas valstu kā ES dalībvalstu ar tiešo ārējo robežu stratēģisko lomu un nepieciešamību pēc papildu investīcijām noturības un atbilstošas infrastruktūras veidošanai, mēs aicinām ES pielāgot un nodrošināt elastību turpmākajiem ES kohēzijas politikas pasākumiem Baltijas valstīs, lai risinātu reāllaika problēmas mūsu valstīs, kuras saskaras ar tiešiem draudiem no Krievijas puses.

Atbalsts Ukrainai

7. Turpinām īstenot apņemšanos piešķirt vismaz 0,25% no gada IKP militārajai palīdzībai Ukrainai.
8. Apņemamies turpināt veicināt efektīvu un sinhronizētu militāro palīdzību Ukrainai, tostarp izmantojot Eiropas Miera mehānismu, ES Munīcijas ražošanas iniciatīvu, ES Militārās palīdzības misiju Ukrainas atbalstam un ES Padomdevēju misiju civilās drošības sektora reformai Ukrainā, kā arī izmantojot NATO drošības un apmācības atbalstu Ukrainai un Visaptverošo atbalsta pakotni Ukrainai.
9. Turpinām būt apņēmības pilni atbalstīt Ukrainu tās neatgriezeniskajā ceļā uz dalību NATO, aicinot Ukrainu pēc iespējas drīzāk pievienoties NATO. Mēs stingri atbalstām Ukrainas dalību ES un aicinām uz ātrām un efektīvām iestāšanās sarunām ar Ukrainu.
10. Aicinām starptautisko sabiedrību pilnībā atbalstīt prezidenta Zelenska ierosināto Miera formulu, par prioritāti izvirzot Ukrainas suverenitāti un teritoriālo integritāti un saucot Krieviju pie atbildības. Mēs atbalstām prezidenta Zelenska piedāvāto Uzvaras plānu, tiecoties pēc taisnīga un ilgtspējīga miera.

Sankcijas

11. Turpinām uzturēt spēcīgu un neatlaidīgu kolektīvu spiedienu uz Krieviju un Baltkrieviju, izmantojot mūsu kopīgos ES sankciju priekšlikumus, kas vērsti pret šo valstu galvenajiem ienākumu avotiem, piekļuvi aizsardzības materiāliem. Mēs aicinām ieviest stingrākas sankcijas un pasākumus pret visiem Krievijas agresijas atbalstītājiem, jo īpaši ņemot vērā neseno Ziemeļkorejas karaspēka nosūtīšanu cīņai pret Ukrainu, kā arī Ķīnas un Irānas militārās piegādes un kopražojumus, kas atbalsta Krievijas agresiju.
12. Turpinām sadarbību, lai stingri un vienoti īstenotu spēkā esošos ierobežojošos pasākumus un novērstu sankciju apiešanu, rādot piemēru ar mūsu reģionālajiem pasākumiem. Mēs arī aicinām turpināt ES un tās dalībvalstu rīcību, lai apturētu Krievijas karadarbību, pārtraucot tirdzniecības darījumus ar Krieviju un Baltkrieviju un ieviešot jaunus importa tarifus Krievijas un Baltkrievijas precēm.

Reaģēšana uz hibrīdiem un kinētiskiem draudiem un noturības veidošana

13. Reaģējot uz Krievijas naidīgajām hibrīdoperācijām, turpinām stiprināt savu noturību un strādājam ES un NATO ietvaros, lai izstrādātu attiecīgus instrumentus hibrīdapdraudējumu identificēšanai, novēršanai un reaģēšanai uz tiem. Šajā kontekstā mēs atzīmējam ES un NATO ciešas sadarbības nozīmi, un atzinīgi vērtējam jaunā ES sankciju režīma pieņemšanu pret Krievijas darbībām.
14. Sagaidām NATO Vašingtonas samita uzdevumu īstenošanu, lai iegrozotu un atvairītu Krievijas agresīvās darbības un pretstāvētu tās spējai veikt ļaunprātīgas un destabilizējošas darbības pret NATO, tās sabiedrotajiem un partneriem. Mēs aktīvi

piedalīsimies NATO stratēģiskās pieejas izstrādē attiecībā uz Krieviju un aicināsim ES institūcijas sagatavot ES stratēģiju tam, kā atturēt un reaģēt uz visiem Krievijas radītajiem hibrīddraudiem.

15. Esam apņēmušies turpināt stiprināt ES un NATO kopējo ārējo robežu, izmantojot nacionālos resursus un turpmāku kopīgu ES finansējumu, lai novērstu hibrīddraudus, tostarp naidīgu kaimiņvalstu režīmu īstenotu migrācijas instrumentalizāciju politiskiem mērķiem. Mēs aicinām palielināt ES kopīgo finansējumu, nepieciešamības gadījumā NATO sniedzot drošības un aizsardzības atbalstu.
16. Efektīvi izmantojam visus instrumentus, ko sniedz Neto nulles emisiju industrijas akts, lai mazinātu mūsu ražotāju un pakalpojumu sniedzēju atkarību no Ķīnas kontrolētām un finansētām piegādes ķēdēm un novērstu jebkādas kibernetikas vai pārvaldības apdraudējuma trūkumus.

Kritiskā infrastruktūra – attīstība un aizsardzība

17. Turpinām īstenot pārrobežu infrastruktūras un sadarbības projektus, lai stiprinātu enerģētisko neatkarību un dažādotu energoapgādi. Mēs atzinīgi vērtējam diskusijas, lai kopīgi izvērtētu enerģētikas mezgla izveides potenciālu Baltijas valstīs, lai integrētu atjaunojamās enerģijas pārpalikumu un nodrošinātu zaļās enerģijas ražošanu par konkurētspējīgām cenām.
18. Uzsveram, ka steidzami jāpalielina Baltijas valstu kritiskās enerģētikas infrastruktūras noturības līmenis valsts un reģionālā mērogā, rīkojot kopīgas mācības un paraugprakses apmaiņu, izmantojot arī ES finansējumu.
19. Aicinām pastiprināt centienus, lai pabeigtu transporta tīklu integrāciju ES tīklā. *“Rail Baltica”* ir būtiska Baltijas valstu konkurētspējai un savienojamībai, kā arī reģiona drošībai un atturēšanai. Tāpēc mūsu mērķis ir darboties kopā, lai palielinātu *“Rail Baltica”* un citu ar militāro mobilitāti saistītu projektu finansējumu, izmantojot turpmāku ES līdzfinansējumu nākamajā daudzgadu finanšu shēmā 2028.-2034. gadam.
20. Apņēmoties nodrošināt drošu un noturīgu dzelzceļa infrastruktūru un tās pārvaldības sistēmu kā neatņemamu sastāvdaļu, mēs paužam atbalstu mūsu dzelzceļu pilnīgai “desinhronizācijai” no Krievijas kontrolētās tehnoloģiskās, IT un datos balstītās dzelzceļa sistēmas, izmantojot *“Free Rail”* sadarbības ietvaru, lai izveidotu drošu un no ārvalstu iejaukšanās aizsargātu Baltijas valstu iekšējo sistēmu.
21. Aicinām ES par prioritāti noteikt atbilstošu instrumentu izstrādi, lai novērstu finansējuma trūkumu stratēģiskiem infrastruktūras projektiem, tādējādi nodrošinot to netraucētu īstenošanu un nepārtrauktību ilgtermiņā.
22. Turpinām attīstīt Trīs jūru iniciatīvu kā platformu transatlantiskās saiknes stiprināšanai, kā arī veicināt sadarbību ar citiem sabiedrotajiem un uzticamiem partneriem, lai strādātu pie infrastruktūras ieguldījumu trūkuma novēršanas mūsu reģionā.